

סוד מגילת אסתר וגרמניה של אדום

סיפור אודות הקשר הנפלא
שבין קטע בגמרא,
מגילת אסתר,
וגרמניה של ימינו.

“זכור את אשר עשה לך עמלק”

ניצולים יהודים במחנה "לנדסברג" ניצבים ליד שלט דמוי מצבה שנעשה כלגלוג על היטלר. עיג השלט: "פה נקבר צורר היהודים המן בן המדחא אדולף היטלר"

פורים ה'תשפ"ג

נכתב בידי עידן ואגס

לעילוי נשמת מזל ואגס בת אברהם ונדרה ז"ל

האם 'גרממיה' של אדום' המוזכרת בגמרא במסכת מגילה, היא גרמניה של ימינו?

גרממיה של אדום'

מקור המושג "גרממיה של אדום", הוא בטקסט התלמודי הנמצא בגמרא, במסכת מגילה, דף ו' עמוד א'-ב'. כתוב כך:

ואמר רבי יצחק: מאי דכתיב (תהלים קמ ט) "אל תתן ה' מאַוּי רָשָׁע זָמְמוּ אֶל תַּפֵּק יְרוּמוּ סֶלָה": אמר יעקב לפני הקב"ה: "רבונו של עולם! אל תתן לעשו הרשע תאוות לבו

זָמְמוּ אֶל תַּפֵּק" זו גרממיה של אדום, שאלמלי הן יוצאין - מחריבין כל העולם כולו! ואמר רבי חמא בר חנינא: תלת מאה קטירי תגא איכא בגרממיה של אדום. ①

כלומר הגמרא מביאה פסוק מתהלים: "אל תתן ה' מאַוּי רָשָׁע זָמְמוּ אֶל תַּפֵּק יְרוּמוּ סֶלָה" ומגלה לנו את משמעותו. זוהי בעצם תפילה, שיעקב אבינו מבקש מהקב"ה, שלא ימלא את תאוות לבו של הרשע, ולא יוציא לפועל את מזימותיו.

ממשיך רבי יצחק, ומסביר: מהי תאוות לבו של עשו הרשע? תאוות לבו של עשו הרשע היא אומה בשם "גרממיה" והיא מגיעה מאדום (נכדו של עשו), והיא מעוניינת להשתלט ולהחריב את ישראל וכל העולם כולו.

מהגמרא הזו שישנו איום עתידי (ביחס לתקופת הגמרא) על ישראל ועל העולם, שמגיע מאומה או מדינה בשם "גרממיה". היום בימינו, האומה הזאת "גרממיה" אינה קיימת. אבל כן יש מדינה עם שם דומה מאד. "גרמניה".

ומלבד ה"דמיון" בשם שבין "גרממיה" ל-"גרמניה", ישנו מכנה משותף נוסף, לפני פחות מ-80 שנה, גרמניה הנהיגה את ה"פיתרון הסופי" - מנגנון ההשמדה היהודי, כך שליעקב בהחלט הייתה סיבה להתחנן לריבונו של עולם, שלא יוציא לפועל את זממו. וכן עוד, הייתה להם תקופה בה הרצונם הוא לצאת ולהחריב לא רק את עם ישראל, אלא את העולם כולו! ②

300 נסיכויות בגרממיה, וגם בגרמניה של ימינו. ועוד מכנה משותף נוסף בין גרמניה של ימינו, ולבין הגמרא במסכת מגילה:

בגמרא מובא שגרממיה בנויה מ-"תלת מאה קטירי תגא איכא גרממיה של אדום" שאותה אומה, היא בעצם איחוד של 300 קשרי כתר, 'קטירי תגא', שהם נסיכויות.

ואילו גרמניה של ימינו, גם היא איחוד של 300 נסיכויות, שאוחדו בידי אוטו פון ביסמרק, בשנת 1871.

עד 1806, שלטה באזור "האימפריה הרומית הקדושה", ובעקבות מלחמות רבות, הארץ הייתה מפולגת בין מספר מדינות נסיכויות רבות עד שאוחדה תחת השם "גרמניה" בשנת 1871. ③

"גרממיה" מזרע עשיו, ויש לה שנהא טבעית ליעקב ④

בפירוש רש"י על הגמרא, שחי בצרפת-גרמניה לפני כ-1,000 שנים, גרממיה הוא "שם אומה והיא מאדום" כלומר, גרממיה, היא שם של אומה, שמקורה באדום.

ומפסוק ח' בפרק ל"ו בספר בראשית, הוא יודעים שעשיו הוא אדום: **שכתוב: "וישש עשוו כְּהַר שְׁעִיר עֵשָׂו הוּא אָדוּם."**

ה"מכנים המשותפים" בין גרממיה שבגמרא, לגרמניה של ימינו א. גרממיה היא אומה עתידית (ביחס לתקופת הגמרא) ב. היא מזרע עשו (בבראשית, מוזכר ש"עשו הוא אדום") ג. "אנטישמית", שונאת את יעקב (ישראל) ד. זוממת להחריב את ישראל ואת העולם ה. מורכבת מ-300 נסיכויות (גם עפ"י האנציקלופדיה העברית של היום)

① ואמר רבי יצחק מאי

דכתיב אל תתן ה' מאווי רשע זממו אל תפק ירומו סלה אמר יעקב לפני הקב"ה רבונו של עולם אל תתן לעשו הרשע תאוות לבו זממו אל תפק זו

גרממיה של אדום שאלמלי הן יוצאין מחריבין

כל העולם כולו ואמר רבי חמא בר חנינא

תלת מאה קטירי תגא איכא בגרממיה של

אדום

② האידאולוגיה הנאצית - השתלטות על אירופה והעולם

"השנה 1941 תהיה, ואני משוכנע, השנה ההיסטורית של הסדר החדש הגדול באירופה."

היטלר, בנאומו בהיכל הספורט של ברלין, 30 בינואר 1941

אירופה לא הספיקה להיטלר, קארל האוסהופר, היועץ הגאו-פוליטי של היטלר, תכנן בקפידה את המהלך לכיבוש העולם:

"אחד הרעיונות הגיאו-פוליטיים העיקריים של האוסהופר היה ההכרח של גרמניה לקבל שליטה על לב חבל הארץ של אירופה-אסיה, ובכך לשיג שליטה עולמית בסופו של דבר."

מתוך: "האסטרטגיה הגרמנית לכיבוש עולמי - Derwent, Whittlesey

German Strategy for World Conquest New York: 1942 Farrar and Rinehart

③ באנציקלופדיה העברית מתוארת גרמניה כמורכבת מ-300 נסיכויות, בדיוק כפי שמתואר בגמרא, מלפני 1,800 שנה.

צילום מתוך: "האנציקלופדיה העברית, ערך "גרמניה, היסטוריה" עמוד 439.

כנסייתיות (ארכיהגמוניות, הגמוניות ומנזרים), כ-180 נסיכויות חילוניות קטנות וזעירות. 51 ערים חפשיות, גדולות או קטנות, וכמה מאות אחוזות של אבירים חפשים.

להתפוררות הפוליטית של ג' היו תוצאות כלכליות מרחיקות

קוֹת-לִכְתּוֹ: 300 הַנְּסִיכוּיּוֹת וְהַעֲרִים הַחֲשֻׁשִׁיּוֹת שֶׁמְרוּ בְּקִנְאוֹת

עַל עֲצֵמָאוֹתָן הַכִּלְכִּלִּית וְהַכְּבִידוֹ עַל הַמַּסְחָר ע"י הַסֵּלֶת מַכְסִים

כְּבָדִים. ג' יִצְאָה כְּמַעַט לְחִלוּטִין מֵהַמַּסְחָר הָעוֹלָמִי, וְאָף לֹא

לְקַחַת חֶלֶק בְּהַתְּפַחְחוֹת הַקּוֹלוֹנִיָּאֵלִית. שְׂבוּעָה בִּידֵי שֶׁאֵר

הַעַמִּים הַגְּדוֹלִים בְּאֵירוּפָה בְּמֵאוֹת ה'17-18.

④ "אמר רבי שמעון בן יוחאי הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב"

רש"י על בראשית ל"ג, פסוק ד', מביא ציטוט מבראשית רבא.

חשוב להבין, שהמדינה הנקראת היום 'גרמניה' לא הייתה קיימת כלל עד שנת 1871, השנה בה איחד אוטו פון ביסמרק את גרמניה, מ-300 נסיכויות ועד שנת 1871, היא כלל לא נקראה גרמניה, אלא האימפריה הרומית הקדושה. כלומר, עד 1871, מעולם לא הייתה יישות מדינית שנקראה גרמניה, אלא רק קבוצה של עמים/שבטים אירופאים שנקראו 'גרמאניים'.

הרב יעקב עמדין

4.6.1697 - 19.4.1776, נפטר 95 שנים לפני שגרמניה נוסדה.

"גרממיה - רצונו לומר גרמניה היא אשכנז שלנו".

הגאון מוילנה

23.4.1720 - 9.10.1797, נפטר 74 שנים לפני שגרמניה נוסדה.

"גרממיה - צריך לגרוס גרממיה"

חשוב להבין ששניהם, חיו ואף נפטרו כ-100 שנה לפני היווסדה של גרמניה!

במקור קדום אחר, כתוב עם נ'.

גרממיה או גרמניה?

במקור קדום אחר, בספר "מדרש רבא", מדרש עתיק גם כן בן בערך 1,200-1,500 שנה, כתוב על פרשת וישלח: (בראשית רבא, פרשה ע"ה, ט):

דבר אחר - "אל תתן ה' מאויי רשע זממו אל תפק ירומו סלה" אמר לפניו רבון העולמים אל תתן לעשו הרשע מחשבות לבו. מהו זממו אל תפק אמר לפניו רבון של עולם עשה לו זמם לעשו הרשע כדי שלא תהא לו נחת רוח שלימה ומה זמם עשה לו הקב"ה לעשו הרשע א"ר חמא בר חנינא אלו בני ברבריא ובני גירמאניאה שאדומיים מתייראין מהם.

ד"א "אל תתן ה' מאויי רשע" אמר לפניו רבון העולמים כשם שהיתה בדעתו של לבן לעשות עמי רעה ולא עזבתו אף מחשבות של עשו אחי שמחשב עלי להרגני הפר רעתו. זה אחד משלשה בני אדם שחשבו רעות ולא עמדו בידן עשו וירבעם והמן.

עשו שנאמר (בראשית כז, מא): "ויאמר עשו בלבו".

בירבעם כתיב (מ"א יב, כו): "ויאמר ירבעם בלבו".

בהמן כתיב (אסתר ו, ו): "ויאמר המן בלבו".

והנה צילום של הטקסט הזה מתוך עותק נדיר, של מדרש רבא משנת 1566, שנדפס בעיר ונציה שבאיטליה:

דא וישלח יעקב אל תתן יי' מאויי רשע זממו אל תפק ירומו סלה. אמר לפניו רבון העולמים אל תתן לעשו הרשע מחשבות לבו. מהו זממו אל תפק אמר לפניו רבון של עולם עשה לו זמם לעשו הרשע כדי שלא תהא לו נחת רוח שלימה. ומה זמם עשה לו הקב"ה לעשו הרשע א"ר חמא בר חנינא אלו בני ברבריא ובני גירמאניאה שאדומיים מתייראין מהם. ד"א "אל תתן ה' מאויי רשע" אמר לפניו רבון העולמים כשם שהיתה בדעתו של לבן לעשות עמי רעה ולא עזבתו אף מחשבות של עשו אחי שמחשב עלי להרגני הפר רעתו. זה אחד משלשה בני אדם שחשבו רעות ולא עמדו בידן עשו וירבעם והמן. עשו שנאמר (בראשית כז, מא): "ויאמר עשו בלבו". בירבעם כתיב (מ"א יב, כו): "ויאמר ירבעם בלבו". בהמן כתיב (אסתר ו, ו): "ויאמר המן בלבו".

הדמיון שבין סיפור המגילה, לגרמניה הנאצית והשואה.

לאחר שאנו רואים את הדמיון הרב שבין השם "גרממיה ל-גרמניה", וכן את הדמיון הרב שבין התיאור של גרמניה בגמרא, ולבין גרמניה המודרנית, נוכל לראות דמיון רב בין הסיפור שבמגילת אסתר, ולבין גרמניה הנאצית של ימינו (של לפני 80 שנה. סבתי שתחיה, היא בת 87 [ה'תשפ"ג]), הייתה בת 10 כאשר כל הסיפור התרחש. משמעות הדבר שלא מדובר בהיסטוריה רחוקה, אלא בהיסטוריה קרובה מאד, ממש בת ימינו אנו.)

בסיפור מגילת אסתר, מתואר עם ישראל שנמצא תחת חסותו של השלטון הפרסי בעת העתיקה.

אחד ממקורבי השלטון, נקרא "המן האגגי". אותו המן התקדם להיות הדמות החזקה ביותר בממלכת פרס אחרי המלך, המשנה למלך אחשוורוש.

להמן היה כבוד רב, כסף וזהב רב, הייתה לו אשה, 10 ילדים מוצלחים, והצלחה גדולה בקריירה שלו כמנהיג פרסי. יחד עם זאת, למרות שנדמה שהיה לו הכל, היה דבר אחד שמנע ממנו את כל הסיפוק: היהודים.

כאשר המן היה רואה מדי בוקר שמרדכי היהודי לא היה משתחוה לו, כל מה שהיה לו, לא היה שווה לו, כפי שכתוב במגילה: **וְכָל זֶה אֵינֶנּוּ שׂוֹה לִי בְּכָל עֵת אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה אֶת מֶרְדֵּיכִי הַיְהוּדִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמְּלָכָה.**

להמן הייתה שנאה תהומית ליהודים, שבאה לידי ביטוי בגזר הדין שביקש לגזור על היהודים ואושר על ידי המלך ללא הפרעות:

להשמיד את כל היהודים ביום אחד.

"זכור את אשר עשה לך עמלק"

עמלק הוא נכדו של עשיו, הבן של תמנע, אשתו של אליפז, בנו של עשיו. עמלק נמנה כאחד מאלופי עשיו, היינו אחד מראשי המשפחות או השבטים של אדום.

בתקופת השופטים, כאשר הומלך "שאול" כמלך הראשון של ממלכת ישראל המאוחדת, המשימה הראשונה שהוטלה עליו, הייתה **למחות את זכר עמלק**. שאול אכן נלחם בעמלקים, ונחל נצחון מוחץ. אך שאול לא עמד במשימה של מחיית זכר עמלק, והשאיר את אגג, מלך העמלקים (וצאן ובקר). מיד לאחר מכן שמואל שמע ששאול השאיר את אגג בחיים, ובהמשך הוציאו את אגג להורג.

אך המדרש מספר כי בין נפילתו של אגג בשבי ובין הוצאתו להורג הפריד יום, אשר במהלכו הספיק אגג לשכב עם שפחה עמלקית. **בין צאצאי שפחה זו, אומר המדרש, היה המן. כך מפרש המדרש את הצירוף "המן האגגי"**

האזכור הראשון בתנ"ך של אגג הוא בברכת בלעם, בה מברך בלעם את ישראל **שממלכתם תינשא מעל ז של אגג:**

"מה-טבו אלהי, יעקב; משכנותיה, ישראל. כנחלים נטיו, כגנת עלי נהר; כאהלים נטע ה', כארזים עלי-מים. יזל-מים מדליו, וזרעו במים רבים; יורם מאנג מלכו, ותנשא מלכתו."

- במדבר, כ"ד, ה"ז

ההצלה

אך מכיוון שישתבח שמו לעד, מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, לא גם ולא ישן שומר ישראל, גרם לכך שהכל התהפך לטובה, ואותו המן הרשע נתלה על העץ אשר הכין להמן, ויותר מכך: בהמשך המגילה מתארת כי לא רק המן נתלה, אלא גם עשרת בניו: ⑥

בציטוט מהמגילה שלעיל, אנו רואים 3 דברים חשובים:

- את תיאור תליית עשרת בני המן 7
- אותיות מוקטנות ואות אחת מוגדלת, שעברו במסורת היהודית מאות שנים, הנמצאות בכל כתבי היד של מגילת אסתר (נרחיב עליהן בהמשך). ⑥
- בקשה קצת "מוזרה" מאת אסתר המלכה.

ואיזו בקשה מבקשת אסתר המלכה? ⑥

אסתר מבקשת מ"המלך", "שינתן גם מחר, כדת היום ואת עשרת בני המן יתלו על העץ".

כלומר - המשמעות למילה "מחר", מתחלקת לשתי אפשרויות. מחר ממש, ו"מחר" שמדבר על העתיד, למשל: "עולם המחר" - שזה העתיד, הקרוב או הרחוק.

הכיצד ניתן לבקש ש"גם מחר" יתלו את עשרת בני המן? הרי הם כבר נתלו, וזה מתואר היטב לפני ארבעה פסוקים, האם אסתר מתכוונת לכך שיש להחיות את בני המן, ולהמית אותם שוב בתליה על עץ? ודאי שלא.

יחד עם זאת, ייתכן וישנו סוד גדול רמוז כאן, שרק מי שחי בימינו אנו יכול להיות עד לגילוי העצום הזה.

הדמיון הרב בין הקטע הזה בסיפור המגילה, ולבין מה שאתאר בהמשך - מביא את המתבונן להגיע למסקנה מפעימה: **ייתכן שהייתה זו נבואה שמדברת על עשרת נידוני נירנברג.** משפטי נירנברג, 1946.

פושעי המלחמה הנאצים ימ"ש. משפטי נירנברג, 1946.

⑥ הויכוח היהודים בכל-איביהם מכת-חרב והרג ואבדן ויעשו בשנאייהם כרצונם: ובשושן הבירה הרגו היהודים ואבד חמש מאות

⑦	ואת	איש:	⑧
	ואת	פרשנדתא	ת
	ואת	דלפון	
	ואת	אספתא:	
	ואת	פורתא	
	ואת	אדליא	
	ואת	ארידתא:	
	ואת	פרמשתא	ש
	ואת	אריסי	
	ואת	ארדי	
	ועשרת	ויזתא:	ז

בני המן בן-המדתא צרר היהודים הרגו ובבזה לא שלחו את-ידם: ביום ההוא בא מספר ההרוגים בשושן הבירה לפני המלך: י ויאמר המלך לאסתר המלכה בשושן הבירה הרגו היהודים ואבד חמש מאות איש ואת עשרת בני-המן בשאר מדינות המלך מה עשו ומה-שאלתך וינתן לך ומה-בקשתך עוד ותעש: יג ו**תאמר אסתר אם-על-המלך טוב ינתן גם-מחר ליהודים אשר בשושן לעשות כדת היום ואת עשרת בני-המן יתלו על-העץ:**

צילום מתוך האוסף כתבי היד הפרטי של ברגינסקי, מגילת אסתר, אמסטרדם שנת 1641 למנינם. צילום: ידידי היקר, צלם כתבי היד: ארדון בר חמא.

פורים ה'תשפ"ג

לעילוי נשמת מזל ואגס בת אברהם ונדרה ז"ל

* שליו קורוסטישבסקי בן רומן * שלום בן סעיד * יהושע בן חנום ג'אן * שושנה קרני בת דינה * אבנר עמיהוד שאלתיאל * שי מזרחי בן אברהם * עדה שפרירי בת יוסף וחייה * אודליה בת מרדכי *

גרמניה הנאצית, ומשפטי נירנברג

את זוועות ופשעי מלחמת העולם השנייה כולם מכירים. אחת מהזוועות הזכורות והעיקריות במלחמת העולם השנייה, הייתה השואה - פעולות ההשמדה השיטתית של יהדות אירופה. כלומר היטלר, קיבל את כל הכבוד, הכח, העוצמה, הכסף והשליטה שרק אפשר. אך כל זה לא הספיק לו. היהודים הפריעו לו. **בדיוק כמו המן.**

בספרו מיין קאמפף, שכתב בשנת 1926, כ-7 שנים לפני שעלה לשלטון, פירט היטלר את משנתו הפוליטית ותוכניותיו לעתידה של גרמניה, אבל בעיקר - כתב דברי הסתה ושנאה כלפי היהודים. ולאחר עלייתו לשלטון, עם פרוץ מלחמת העולם השנייה, החלה השמדת יהודי אירופה.

במאי 1945, הובסו הגרמנים בידי מדינות בעלות הברית, ו-24 מנהיגים נאצים הועמדו לדין מיד עם תום מלחמת העולם השנייה באופן רשמי, בספטמבר 1945. לאחר סדרה של דיונים בין ארצות הברית לבריטניה, ברית המועצות וצרפת, הגיעו להסכמה לגבי פרטי המשפט. נקבע כי המשפטים ייפתחו ב-20 בנובמבר 1945 בעיר נירנברג.

מבין 24 הנידונים במשפטי נירנברג:

- 3 יצאו זכאים.
- 1 לא היה כשיר לעמוד לדין.
- 7 נידונו למאסר
- 12 נידונו למוות בתליה
- 1 לא נידון, התאבד טרם המשפט.

מתוך ה-12 שנידונו למוות בתליה, **רק 10 נתלו על העץ!**

מרטין בורמן נידון למוות, אך לא נתלה מפני שנעדר ממשפטי נירנברג. הרמן גרינג התאבד בבליעת גלולת ציאניד שעות ספורות לפני התליה.

בדיוק 10 נתלו על העץ

זה בדיוק מה שאסתר בקשה, וזה בדיוק מה שהיה. **10 נאשמים, ממנהלי ומארגני השואה, הוצאו להורג.** ואיך הוצאו להורג? **בתלייה על עץ.**

וכדי לחזק את הרעיון של התליה, והעץ של המן:

התליין, ג'ון ס. ווד. (ווד באנגלית = Wood בעברית, משמעות המילה היא: עץ. הקב"ה מסדר שאפילו שמו יהיה "עץ")! מסופר עליו שהוא היה סדיסט ואכזרי במיוחד, שונה מאופן קיצוני ממקביליו וקודמיו לתפקיד.

מאמר מוסגר - המן מן התורה, מניין?

החיבור החזק שבין "המן" ל-"עץ" בא לידי ביטוי שגמרא, שלכאורה אינה קשורה כלל לכל הסיפור, ואף כתובה במסכת "חולין". שם מתואר סיפור על חכמי תורה בעיר מסוימת, שעלו להם מספר שאלות שלא יכלו לפתור. לכן הם שלחו מכתב לגדול הדור שהיה באותה תקופה באיזורם, שנקרא "רב מתנה" אחת השאלות הייתה: "אם הכל נמצא בתורה, והמן", איפה מוזכר בתורה?

והתשובה שענה להם רב מתנה הייתה: **"המן העץ"**.

כלומר, בפסוק "א בפרק ג' בספר בראשית, יש אזכור להמן הרשע: "ויאמר מי הגיד לך כי עירום אתה, המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת?"

ורש"י מפרש בגמרא: "המן העץ, כתב רש"י: "יתלה על העץ"

דבר מעניין, רש"י בחר להביא דווקא את האיזכור הזה של השם "המן" בתורה, אבל הוא יכל להביא ציטוט אחר:

"ובני ישראל אכלו את המן" (שמות ט"ז, ל"ה) שיש לו אפילו משמעות טובה יותר! שעם ישראל "אכל את המן הרשע" ולקיים את הפסוקים: "ואכלת את כל העמים (דברים ז, טז), ואכלת את שלל איב"ך! (דברים כ, יד) **אבל רש"י בחר דווקא ב"המן העץ"**.

ה' לא מוזכר במגילה ברובד הגלוי, אך על דרך הרמז והסוד, הוא כן מוזכר.

במדרש כתוב:

"ר' יודן ור' לוי בשם ר' יוחנן:

כל מקום שנאמר במגילת אסתר מלך אחשוורוש באחשוורוש הכתוב מדבר, וכל מקום שנאמר מלך סתם במלך מלכי המלכים הכתוב מדבר"

כלומר, שם ה' לא מוזכר בכלל במגילה כולה.

אך אומרים חז"ל, שהקב"ה אכן מוזכר, אבל בדרך רמז. ובכל פעם שכתוב "המלך אחשוורוש" במגילה, מדובר על המלך אחשוורוש ממש, אבל כשמוזכר סתם "המלך" אזי מדובר במלכו של עולם.

והנה, בבקשה "המוזרה" של אסתר, אני רואים שהיא פונה "למלך", הקב"ה, שיתן גם מחר:

**וְתֹאמַר אֶסְתֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ
טוֹב יִתֵּן גַּם־מֶלֶךְ לַיהוּדִים אֲשֶׁר
בְּשׁוֹשֵׁן לַעֲשׂוֹת כְּדַת הַיּוֹם וְאֵת
עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הַמֶּן יִתְּלוּ עַל־הָעֵץ:**

אסתר ט' י"ג

המן הוא היטלר:

בתמונה הבאה, אנו רואים תמונה נדירה של ניצולים יהודים במחנה "לנדסברג" ניצבים ליד שלט שנעשה כבדיחה על היטלר. מחנה לנדסברג היה "מחנה עקורים" שהוקם לאחר המלחמה, ונועד לספק מקום זמני לניצולי המלחמה.

ניתן לראות בבירור כי כתוב על גבי השלט דמוי המצבה הזו:

"פה נקבר צורר היהודים המן בן המדתא אדאלף היטלער"

הטקסט המקורי של הגמרא, מסכת חולין קלט ע"ב: "אמרי ליה פפוגאי - לרב מתנה: מצא קן בראשו של אדם מהו? - אמר: (שמואל ב טו, לב) וְאֶדְבָּרָה עַל רֹאשׁוֹ.

משה מן התורה מניין? - (בראשית ו, ג) בְּשָׁגֶם הוּא בְּשֹׁר.

המן מן התורה מניין? - (בראשית ג, יא) הַמֶּן הָעֵץ.

אסתר מן התורה מניין? - (דברים לא, יח) וְאֶנְכִי הִסְתַּר אֶסְתֵּר. **11**

מרדכי מן התורה מניין? - דכתיב (שמות ל, כג) מֶרְדָּוֹר, ומתרגמינן: מירא דכ"א."

האם שנת התליה של עשרת בני המן בפעם השניה, רמוזה במגילה?

במגילת אסתר יש 3 אותיות גדולות, ו-3 אותיות קטנות. רבי משה טייטלבוים, חי במאות ה-18-19, נפטר בשנת 1841 (30 שנה לפני איחוד גרמניה), היה האדמו"ר הראשון של שושלת סיגוט, שממנה יצאה חסידות סאטמר, מחבר הספר "ישמח משה" על התורה, חיבר גם ספר פירושים על מגילת אסתר, "עסיס רמני", שם הוא דורש על 2 מתוך 6 האותיות המשונות בתורה. ¹⁰

האות הגדולה הראשונה, היא "ח" בפרק א', פסוק ו': "חור כרפס ותקלת..."

ואות הגדולה האחרונה, היא: "ת" בפרק ט', פסוק כ"ט: "ותכתב אסתר המלכה..."

הוא מפרש שמדובר על ציון נחבא, בתוך האותיות הגדולות של המגילה, המציינת "שנה" בה התרחשו פורענויות כלפי עם ישראל. והוא מדבר על פרעות ת"ח-ת"ט.

אם כן, רבי משה טייטלבוים מביא רעיון יפהפה, האם גם האותיות הקטנות מציינות תאריך או שנה בה עתיד להתרחש משהו הקשור בגזירה רעה או ישועה מאת ה' יתברך?

האותיות הגדולות: פרעות ת"ח-ת"ט ואילו הקטנות: תש"ז - ישועה תליית בני המן בפעם השניה..

גרמניה הנאצית הובסה וכנעה כאמור במאי 1945, עברו חודשים ארוכים עד המשפט, על אף הדחף הגדול שהיה בין מעצמות בעלות הברית להוציא את גזר הדין של מנהיגי הנאצים, אך העיכוב לא היה סתם, אלא הייתה לו משמעות גדולה.

כידוע, בתורה שלנו, ישנן אותיות שנקראות "אותיות גדולות ואותיות קטנות בתורה",

הן אותיות שעל פי המסורה נכתבות בגודל גופן שונה משאר האותיות בתנ"ך - אותיות גדולות נכתבות מעט יותר גדול משאר האותיות, ואילו אותיות קטנות נכתבות בגופן קטן במעט משאר האותיות - באותיות אלה ישנם דברים הנרמזים באותם שינויים.

במגילת אסתר, ישנן רק 3 אותיות קטנות לכל אורך המגילה, והן שלושתן נמצאות אך ורק בקטע בו מוזכרת תלייתם של עשרת בני המן על העץ.

ושלוש האותיות שמוקטנות הן: ת, ש, ז.

ומה הקשר בין האותיות הללו ולבין עשרת בני המן?

זוהי שאלה שאסתר מבקשת מ"המלך" לתלות שוב מתישהו בעתיד את עשרת בני המן?

אז באורח פלא, ייתכן ושלושת האותיות המוקטנות כאן, מסמלות את השנה העברית בה עשרת בני המן האחרים - הנהגת השלטון הנאצי - הוצאות להורג, בדיוק עשרה, ובדיוק על ידי תליה - ולא על ידי כיתת יורים כנהוג.

אם במידה וברית המועצות ובעלות הברית לא היו דנות באופן עריכת המשפט והעונש של הנהגה הנאצית לאורך שנה וחצי, אז היו נידונים ונתלים בשנת ה'תש"ז, אבל העיכובים האלו גרמו לדין להתבצע דווקא בשנת ה'תש"ז.

ועוד יותר מזה!

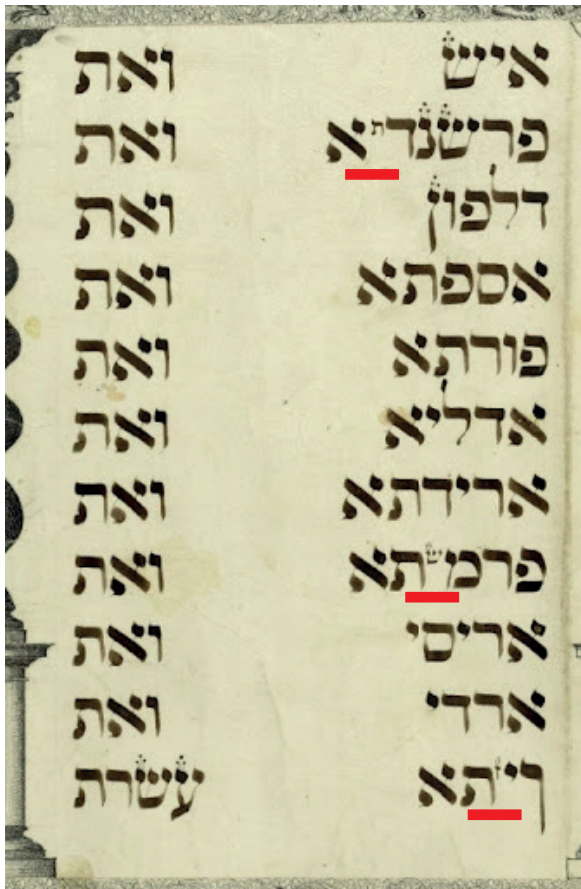
**בהושענא רבא,
של שנת תש"ז,
הוא ה-16.10.1946!**

דברי הישמח משה בביאור וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם

ולסיום העניין בביאור הפסוק וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם, אעתיק דברים נוראים מה שכתב הישמח משה בפירושו למגילת אסתר "עסיס רמני", כי הת"ו של ותכתוב אסתר המלכה הוא גדולה, והח"ת של חור כרפס ותלת הוא גדולה, והוא ת"ח, רמז שאותה הגזירה שהיתה אז ראוי להיות, נכתב על שנת ת"ח, שהיה אז כמה הריגות ושחישות בכלל ישראל. ואף שהיה נגזר אז כליה חס ושלוש, ובשנת ת"ח לא היה כליה, נראה שהכליה היה נגזר בדרך זה, כמה נפשות מישראל שהיו ראויים להיות אז בעולם ב"ג באדר ששברו אויבי היהודים להרוג כולם, ואם היה מתקיים הגזירה היה כליה חס ושלוש, וכשניחם הקב"ה על הרעה, ומדת הדין אינו חוזר בריקניא, ניתן לו אלו נפשות בפמזר, ולא בדור אחד, כדי שלא יהיו לכלל ישראל כליון, והיה כמה הריגות לבד משנת ת"ח, רק שנרמז בשנת ת"ח שהוא היה הרג היותר גדול.

וזה שניתנה למידת הדין כל אלו הנפשות בפמזר, היתה הרוחה גדולה לישראל, שאם היה בפעם אחד היה נשכח זכר ישראל חס ושלוש, מה שאין כן על זה האופן על היא השמחה. והנה פורים הוא על שם הפור להרג ולאבד, ועל כן אמר וימי הפורים האלה, ר"ל שניתנו להרג ולאבד, לא יעברו מתוך היהודים, ר"ל לא יפסדו בלא כלום, כי מדת הדין גבה דיליה, רק ההרוחה הוא, וזכרם, ר"ל זכר היהודים, לא יסוף מזרעם, כדי שלא יסוף זכר זרע ישראל, ועל זה ממשיך ומפרש, והאיך זה, ותכתוב אסתר המלכה בת אביחיל, ת' וחי' גדולה שכתבה הגזירה על שנת ת"ח, והוא פליאי בס"ד.

בצילום הבא, ניתן לראות את שלוש האותיות המוקטנות, בשמות: פרשנדתא פרמשתא ויתא

צילום מתוך מגילת אסתר, שצילם יידי היקר, צלם כתבי היד: ארדון בר חמא. מתוך מגילת מספר: 6 (VI.4).
מגילה זו נכתבה לפני 350 שנה, בשנת 1670, באיטליה.

אחד מהנידונים למוות, קרא בקול גדול רגע לפני שנתלה:

”חג פורים שמח 1946!”

וכדי לחזק עוד יותר את הקשר שבין עשרת בני המן, ולבין עשרת מנהיגי הנאצים שנתלו על העץ, נביא משהו נוסף: אחד מפושעי המלחמה היה יוליוס שטרייכר שנידון למוות. יוליוס שטרייכר היה המקים, הבעלים והעורך של העיתון האנטישמי והתעמולתני "דר שטימרר" (המסתער). נידון למוות במשפטי נירנברג על חלקו בשואה והוגדר בפסק הדין כ"אויב היהודים מספר אחת".

**מתוקף תפקידו במערכת הנאצית,
יוליוס שטרייכר הכיר היטב את המסורת
היהודית, הדת, החגים והמנהגים.**

**הוא גם הכיר את הסיפור של מגילת
אסתר, המן, ועשרת בני המן...
כאשר ראה את כל זאת קורה לנגד עיניו,
הוא פשוט קרא:
”חג פורים 1946!” בקול גדול, ונתלה על
העץ.**

על פי עיתון Newsweek (העיתון הפופולרי ביותר בארה"ב באותם ימים) בעת הוצאתו להורג, בהושעג רבה תש"ז (16 באוקטובר 1946), קרא שטרייכר "חג פורים שמח 1946". שטרייכר היה היחיד מהנידונים למוות שעונשו בא אך ורק על חלקו ברדיפת היהודים. להגנתו טען שמעולם לא קרא להשמדת יהודים, אלא רק לגירושם.

כחותמת אחרונה לדברים, נצטט את פרסום סוכנות הידיעות הבינלאומית באותו היום: New York Journal American, ושאר עיתונים נוספים, והספר "כאן רגש העולם" שמאגד בתוכו את הרגעים העיתונאיים הגדולים ב-300 השנים האחרונות.

וזה הציטוט:

"הדגש על העדות אודות הוצאה להורג של יוליוס שטרייכר (עורכו של השבועון הנאצי הנוודע לשימצה Der Sturmer אשר במשך 22 שנה הפיץ שנאה וארס נגד העם היהודי).

סוכנות ידיעות בינלאומית
ניו-יורק ג'ורנל אמריקן", 16 באוקטובר 1946

יואכים פון ריבנטרופ, מי שהיה מיניסטר החוץ הגרמני, תפש את מקומו של גרינג בראש ההולכים לגרדום ועשרת אברי הנאצים הנידונים נתלו אחד אחר השני בתוך חדר ההתעמלות השומם, שהואר באור חשמל ואשר עמד במרכז אחת החצרות של בית הסוהר העירוני בנירנברג.

כל עשרת הנאצים השתדלו לקבל את מותם באומץ-לב. רובם הביעו מורת רוח. אחדים נכנעו בצורה מבישה והאחרים ביקשו מחילה מריבון העולם.

היחיד, מכל מקום, שהסתמך על האידיאולוגיה הנאצית היה יוליוס שטרייכר צורך היהודים. התנהגותו היתה חוצפנית יותר מכל יתר הנידונים והוא צווח בקולי קולות "הייל היטלר" בעת שעלה על המדרגות לעבר הגרדומים.

כשהגיע שטרייכר פנים אל פנים אל החבל, הוא נעץ שוב את עיניו לעבר הקצינים מבנות הברית ולעבר שמונת העתונאים שייצגו את עתונות העולם. הללו ישבו בשורה אחת ליד שולחנות קטנים לאורך קיר בדיוק לפני הגרדומים.

באש שנאה שבערה בעיניו הסתכל שטרייכר אל עדי הראייה והוא זעק: "חג פורים 1946!"

אותו רגע נותר הפתח תחתיו בקול חבטה חזקה. החבל התהדק בחזקה והגוף התנדנד בתנופה. אושת-אנחה נשמעה היטב מתוך התא הקודר של הגרדום.

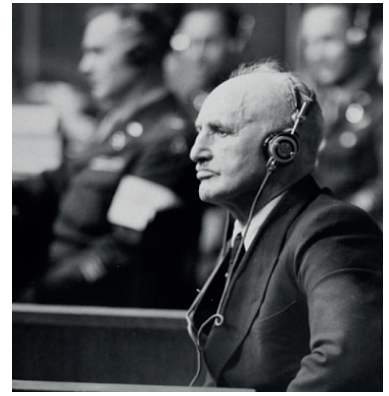
פורים ה'תשפ"ג

לעילוי נשמת מזל ואגס בת אברהם ונדרה ז"ל.

* שליו קורוטישבסקי בן רומן * שלום בן סעיד * יהושע בן חנום ג'אן * שושנה קרני בת דידה * אבנר עמיחוד שאלתיאל * שי מזרחי בן אברהם * עדה שפירי בת יוסף וחייה * אודליה בת מרדכי *

”וַיֵּשֶׁב מְרַדְכֵי אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְהָמָן נִדְחַף אֶל בֵּיתוֹ וְחָפִי רֹאשׁ.
וַיִּסְפָּר הָמָן לְזָרֵשׁ אֲשֶׁתוֹ וּלְכָל אֲהֻבָיו אֵת כָּל אֲשֶׁר קָרְהוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ
חֲכָמָיו וְזָרֵשׁ אֲשֶׁתוֹ אִם מְזַרְעֵ הַיְהוּדִים מְרַדְכֵי
אֲשֶׁר הַחֲלוֹת לְנַפְל לְפָנָיו
לֹא תוּכַל לוֹ כִּי נָפוּל תָּפוּל לְפָנָיו.“

מגילת אסתר, פרק ו', פסוקים י"ב-י"ג

יוליוס שטרייכר, ימים לפני תליתו
”זֶל מִים מְדֻלָּו וְזָרְעוּ בְּמִים רְבִים
יָרִים מֵאֲנָג מְלִכּוֹ וְתִנְשֵׂא מְלִכְתּוֹ.“
הברכה שברוך בלעם את ישראל,
שעם ישראל יתרומם ד

בתמונה:
על פי מספר מקורות,
יהודים ששירתו בצבא
ארצות הברית קוראים
את מגילת אסתר בערב
פורים, בטירה של יוזף
גבלס, שר התעמולה
הנאצית לאחר כיבושה.

”אף הקב“ה לא עשה עמהן, אלא לפנים“

”שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי: מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה?
אמר להם: אמרו אתם!
אמרו לו: מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע.
אם כן שבשושן יהרגו, שבכל העולם כולו אל יהרגו!
אמרו לו: אמור אתה!
אמר להם: מפני שהשתחוו לצלם.
אמרו לו: וכי משוא פנים יש בדבר?
אמר להם: הם לא עשו אלא לפנים - אף הקדוש ברוך הוא לא עשה עמהן אלא לפנים, והיינו דכתיב (איכה ג') כי לא ענה מלבו.“
(מסכת מגילה יב ע"א)

זוהי גמרא במסכת מגילה,
בה רבי שמעון בר יוחאי אומר לתלמידיו,
כי כמו שישראל לא השתחוו לצלם, אלא
רק למראית עין כדי שלא ייהרגו בידי חייליו
של נבוכדנצר (רש"י בגמרא) כך הקב"ה לא
ביקש לכלות את ישראל, אלא רק למראית
עין. כדי שיעשו תשובה על מעשיהם.

”אמר רבי אבא בר כהנא: גדולה הסרת
טבעת יותר מארבעים ושמונה נביאים
ושבע נביאות שנתנבאו להן לישראל,
שכולן לא החזירו למוטב, ואילו הסרת
טבעת החזירת למוטב“
(מסכת מגילה יד ע"א)

לסיכום:

אנו, עם ישראל, בניו של הקב"ה, מאמינים בלב שלם כי הקב"ה מנהיג את עולמו, ומנהיג את ישראל לכל אורך הדרך. על אף הדברים הרעים והקשים מאד שקרו לעמנו לאורך הגלות המעיקה, ובייחוד בזמן הנאצים ימח שמם וזכרם, אנו מאמינים שהקב"ה לעולם לא יעזוב אותנו, על אף שלעתים הוא מסתיר עצמו מאיתנו.
השואה, מוזכרת ברובד הרמז - בדיוק בשלושת הפסוקים היחידים בתורה שמתארים בדיוק מצב של שואה:

בדילוג של 50 אותיות בדיוק, נגלה את המילה שואה - החל מהאות ה' של משה,
ועד ה' של "הסתר אסתיר" (שהיא מגילת אסתר. לכו לעמוד 5, מקור מספר 11).

טו וַיֹּאמֶר יְדוּד' אֶל מִשֶׁה הִנֵּךְ שָׁכַב עִם אֲבֹתֶיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנְהוּ אַחֲרַי אֱלֹהֵי נֹכַר
הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָא שְׁמָה בְּקִרְבּוֹ וְעַזְבֵנִי וְהִפָּר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ.
יז וְיִסְרְוּ אִפִּי בּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וְעַזְבֹתַיִם וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהֶם וְהָיָה לְאֶחָד וּמִצָּאֵהוּ
רְעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הֲלֹא עַל כִּי אֵין אֱלֹהֵי בְּקִרְבִי מִצְאוֹנֵי הַרְעוֹת הָאֵלֶּה.
יח וְאֲנֹכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא עַל כֹּל הַרְעָה אֲשֶׁר עָשָׂה כִּי פָנָה אֶל אֱלֹהִים אַחֲרָיִם.
פסר דברים פרק ל"א, פסוקים: ט"ז-י"ז.

להורדת גרסת PDF להדפסה
ולהפצה, סרקו את הקוד:

או הכנסו לקישור הבא:
www.vagas.co.il/megila

נכתב ונערך בידי עידן ואגס.
מקורות: הרצאתו הנהדרת של הרב ינון קלזאן
”המאבק על הבכורה”,
ויקיפדיה עברית ואנגלית, Newsweek, Times of Israel,
ארדון בר חמא.
עשיתי כמיטב יכולתי להביא את הדברים בצורה
הטובה ביותר שאוכל, אך ייתכנו תקלות וטעויות.
אשמח אם תפנו אלי בנושא, ובכל נושא במייל:
idan@vagas.co.il

פורים ה'תשפ"ג

לעילוי נשמת מזל ואגס בת אברהם ונדרה ז"ל.

* שליו קורוסטישבסקי בן רומן * שלום בן סעיד * יהושע בן חנום ג'אן * שושנה קרני בת דינה * אבנר עמיהוד שאלתיאל *
שי מזרחי בן אברהם * עדה שפירי בת יוסף וחיה * אודליה בת מרדכי *